

## Statenmededeling

### Onderwerp

Monitoring Brabantse bedrijventerreinen 2019

### Datum

4 november 2019

### Documentnummer

GS : 4598166

PS : 4602437

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

### Kennisnemen van

De factsheet bedrijventerreinen en toelichting.

### Aanleiding

Via deze Statenmededeling informeren wij u over de belangrijkste actuele ontwikkelingen van de Brabantse bedrijventerreinen. Eind 2018 heeft de provincie samen met de Brabantse regio's [prognoses](#) gemaakt van de ruimtebehoefte aan bedrijventerreinen. Deze prognoses vormen de basis voor de nieuwe afspraken die de regio's dit en komend jaar maken over de vraaggerichte ontwikkeling van bedrijventerreinen (zie ook het [online magazine "Haal meer waarde uit werklocaties"](#)). Vanuit het programma Werklocaties zorgen wij regelmatig voor actuele informatie en analyses om trends en ontwikkelingen en (de uitvoering van) de regionale afspraken te volgen. De vorige [factsheet](#) is van 2017.

### Bevoegdheid

GS informeren uw Staten vanuit hun uitvoerende rol. De monitoring Brabantse bedrijventerreinen maakt onderdeel uit van het [Uitvoeringsprogramma Werklocaties](#). Dit programma is op 18 maart 2016 door GS vastgesteld en op 20 mei 2016 is hiervoor door Provinciale Staten een [begrotingswijziging](#) vastgesteld.

### Kernboodschap

1. *Sinds 2014 groeit de werkgelegenheid in Brabant op de bedrijventerreinen sneller dan daarbuiten. In 2018 is op de terreinen de grootste toename in banen te zien in de sector industrie en de sector logistiek en groothandel.* Het aantal banen op bedrijventerreinen neemt het afgelopen jaar in Noord-Brabant met 3% toe, daarbuiten met 1%. De grootste groei in het aantal banen op bedrijventerreinen zit in de sectoren industrie (5.500 banen) en logistiek en

groothandel (5.200 banen). Het aantal banen groeit in alle regio's, maar de groei is in de regio West-Brabant minder groot (nauwelijks groei in de sector industrie).

**Datum**

4 november 2019

**Documentnummer**

GS : 4598166

PS : 4602437

De werkgelegenheid op [Brabantse campussen](#) en bij de economische topclusters op bedrijventerreinen groeit snel. In de periode 2014-2018 is het aantal banen van de economische topclusters op bedrijventerreinen met 13% gegroeid. De grootse groei zit bij het topcluster HTSM (high tech systems & materials) met ruim 13.000 banen.

2. *De gronduitgifte op Brabantse bedrijventerreinen is in 2018 de hoogste in de afgelopen 15 jaar. Er is vooral veel uitgifte op grootschalige bedrijventerreinen.* In 2018 is 186 hectare aan nieuwe grond uitgegeven. De uitgifte vond vooral plaats op grootschalige terreinen (107 ha). Dit correspondeert met de hoge banengroei in de sectoren industrie en logistiek. Deze sectoren vragen grote kavels. In alle regio's is in 2018 veel grond voor nieuwe kavels bedrijventerreinen uitgegeven.

De Brabantse economie groeide de afgelopen jaren gemiddeld met 3 procent per jaar. De verwachting is dat de economische groei in 2019 lager ligt (circa 2%) en dat de gronduitgifte deze ontwikkeling volgt.

3. *Vraag en aanbod zijn beter in evenwicht. Dit is het minst het geval voor de functionele kleinschalige bedrijventerreinen<sup>1</sup>.*

Voor [functionele grootschalige terreinen](#) is op provinciaal niveau voldoende planaanbod aanwezig om aan de verwachte toename in de ruimtevraag tot 2030 (scenario midden) te voldoen<sup>2</sup>. Het harde planaanbod bedraagt 520 hectare, de verwachte vraag is 500 hectare. Op regionaal niveau is het aanbod direct beschikbare grootschalige kavels met name in Midden- en West-Brabant beperkt (30 resp. 70 hectare). Om in de grote behoefte aan grootschalige bedrijventerreinen te voorzien (130 resp. 170 hectare) is er op regionaal niveau ruimte gemaakt voor nieuwe plannen die aansluiten bij een concrete markt vraag.

Bij de [stedelijke kleinschalige bedrijventerreinen](#) is het harde planaanbod iets kleiner dan de verwachte vraag tot 2030 (120 hectare hard aanbod versus 140 hectare verwachte toename ruimtevraag). Bij lokale knelpunten is er ruimte om vraaggericht terrein van dit type te ontwikkelen.

---

<sup>1</sup> De prognose 2018 introduceert een nieuwe indeling van drie typen bedrijventerreinen. Het gaat om functionele ("Business to Business") en stedelijke ("Business to Consumer") bedrijventerreinen, waarbij omvang en (mate van) interactie met de omgeving centraal staan. Deze indeling sluit beter aan bij de huidige trends en ontwikkelingen en de opgaven/vestigingseisen die daaruit voortkomen. In de toelichting (bijlage 2) staat een uitgebreide beschrijving van de terreintypen.

<sup>2</sup> De basis is de bedrijventerreinprognose Noord-Brabant uit 2018. De toename van de ruimtevraag is bepaald voor drie toekomstscenario's (*laag, midden* en *hoog*). De werkelijke ontwikkeling van bedrijventerreinen zal rond het scenario *midden* bewegen, afhankelijk van de economische conjunctuur.

Voor de functionele kleinschalige bedrijventerreinen hebben gemeenten meer hard planaanbod dan volgens de prognose tot 2030 nodig is. Het gaat om een planaanbod van 250 hectare versus een vraag van 145 hectare voor genoemde periode. Op regionaal niveau speelt dit het meest in West-Brabant, maar ook in Noordoost- en Zuidoost-Brabant. Het is van belang om in de nieuwe bedrijventerreinafspraken rekening te houden met dit overaanbod.

**Datum**

4 november 2019

**Documentnummer**

GS : 4598166

PS : 4602437

4. *De opgave van de transitie voor elektriciteit op bedrijventerreinen bedraagt 7.600 miljoen kWh. Voor het lokaal opwekken van zonne-energie op daken op bedrijventerreinen is op dit moment voor 476 miljoen kWh SDE+ subsidie aangevraagd.*

Van deze subsidieaanvragen is voor 50 miljoen kWh zonnestroom gerealiseerd. Ieder jaar komen er meer aanvragen vanuit bedrijven gevestigd op bedrijventerreinen: in de periode 2014 tot en met 2017 was dit voor 210 miljoen kWh, in 2018 is dit voor 266 miljoen kWh.

Het openbare net levert 7.600 miljoen kWh elektriciteit aan de Brabantse bedrijventerreinen, ofwel 27 PJ. Dit is 60% van de levering aan bedrijven in heel Brabant.

Ondanks energiebesparing bij bedrijven is de verwachting dat het elektriciteitsverbruik toeneemt doordat bedrijven hun productieprocessen op gas omschakelen naar duurzame elektriciteit (elektrificatie). De totale opgave van de energietransitie op Brabantse bedrijventerreinen bedraagt 67 PJ: 40 PJ aardgas en 27 PJ elektriciteit.

### **Consequenties**

1. *De benoemde opgave uit de prognoses 2018 om vraag en aanbod verder in evenwicht te krijgen, blijft actueel. Dit en komend jaar maakt de provincie samen met de regio's nieuwe bedrijventerreinafspraken.*

Wij hebben de monitor bedrijventerreinen aangepast aan de methodiek van de nieuwe prognoses. De monitor sluit nu één op één aan op o.a. de nieuwe indeling van typen bedrijventerreinen. De actuele informatie uit de monitor, met name de stand van zaken van de planvoorraad op 1-1-2019 en bijbehorende verwachte vraag tot 2030, is input voor het herijken van de regionale afspraken. Hier is iedere regio naar aanleiding van de prognoses mee aan de slag gegaan. In het proces om te komen tot herijkte afspraken wordt ook een duidelijke verbinding gelegd met andere maatschappelijke opgaven zoals duurzaamheid.

### **Europese en internationale zaken**

Niet van toepassing.

### **Communicatie**

In de provinciale aanpak rond werklocaties is kennisdeling een belangrijk onderdeel. Gemeenten en andere betrokkenen maken gebruik van de feiten en cijfers die de provincie ter beschikking stelt.

Over de actuele cijfers wordt actief gecommuniceerd middels:

- Het versturen van een persbericht.
- Een nieuwsbericht op de Brabantsite en social media.
- Ondersteund door een factsheet met toelichting over de actuele cijfers. Aanvullend is dit jaar een verdiepingsslag gemaakt op het thema 'vergroenen en verduurzamen van bedrijventerreinen'. Resultaten zijn de [kaarten verduurzamen Brabantse bedrijventerreinen](#) en het online magazine [Brabantse bedrijventerreinen groener en duurzamer](#).
- (Doel: bewustwording vergroten, inzicht geven en inspireren op de thema's energietransitie, circulaire economie, duurzaamheidsopgave en klimaatadaptatie in relatie tot bedrijventerreinen).
- Communicatief maatwerk richting belangrijke stakeholders (zoals ambtelijke regionale werkgroepen, Regionaal Ruimtelijke Overleggen, stuurgroepen RES), bijvoorbeeld via mails op maat.
- Provinciale Staten wordt geïnformeerd middels een Statenmededeling.

**Datum**

4 november 2019

**Documentnummer**

GS : 4598166

PS : 4602437

**Vervolg**

1. *Wij blijven de ontwikkelingen voor werklocaties monitoren: in het voorjaar van 2020 actualiseren wij de factsheet.*

In het voorjaar van 2020 informeren wij u opnieuw over de ontwikkelingen van werklocaties door de factsheet bedrijventerreinen te actualiseren.

Volgend jaar breiden wij de ontwikkelingen op gebied van verduurzaming bestaande bedrijventerreinen verder uit. Ook komt er meer inzicht in leegstand op bedrijventerreinen door toevoeging van deze cijfers in de landelijke leegstandsmonitor. Daarnaast verkennen we ook de mogelijkheden tot verdieping op andere maatschappelijke opgaven in relatie tot bedrijventerreinen, zoals ondermijning.

De verbreding van de monitor is in lijn met het advies [Brabantse werklocaties toekomstproof](#) dat op 11 oktober jongstleden aan uw Staten is aangeboden.

**Bijlagen**

1. Factsheet Feiten en cijfers Brabantse bedrijventerreinen 2019
2. Toelichting Feiten en cijfers Brabantse bedrijventerreinen 2019

**Datum**

4 november 2019

**Documentnummer**

GS : 4598166

PS : 4602437

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: Rick van den Berg, 06-18303350, [hvdberg@brabant.nl](mailto:hvdberg@brabant.nl).Opdrachtnemer: Caroline Janssen, 06-5279416, [cjanssen@brabant.nl](mailto:cjanssen@brabant.nl).